

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 11ης Ιουνίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Οδηγία 2008/115/ΕΚ — Επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών — Άρθρο 7, παράγραφος 4 — Έννοια του “κινδύνου για τη δημόσια τάξη” — Προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να μη χορηγούν προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως ή μπορούν να χορηγούν προθεσμία μικρότερη των επτά ημερών»

Στην υπόθεση C-554/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Raad van State (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Οκτωβρίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Z. Zh.

κατά

Staatssecretaris voor Veiligheid en Justitie

και

Staatssecretaris voor Veiligheid en Justitie

κατά

I. O.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Pešič, πρόεδρο τμήματος, A. Ó Caoimh (εισηγητή), C. Toader, E. Jarašiūnas και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Οκτωβρίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο Z. Zh., εκπροσωπούμενος από τον J. J. D. van Doleweerd, advocaat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Bulterman, B. Koorman και C. Schillemans,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Pochet και M. Jacobs, καθώς και από τον T. Materne,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vlácil,
- η Ελληνική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τη M. Μιχελογιαννάκη,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas και F.-X. Bréchet,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna, καθώς και από τις K. Pawłowska και M. Pawlicka,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη M. Κοντού-Durande και τον G. Wils,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 12ης Φεβρουαρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348, σ. 98).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο δύο ένδικων διαφορών μεταξύ, αφενός, του Z. Zh., υπηκόου τρίτης χώρας, και του Minister voor Immigratie en Asiel (Υπουργού Μεταναστεύσεως και Ασύλου), τον οποίο διαδέχθηκε ο Staatssecretaris voor Veiligheid en Justitie (Υφυπουργός Ασφάλειας και Δικαιοσύνης) (στο εξής από κοινού: Staatssecretaris), και, αφετέρου, του Staatssecretaris και του I. O., υπηκόου τρίτης χώρας, με αντικείμενο αποφάσεις περί μη χορηγήσεως στους υπηκόους αυτούς προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως και επιβολής εις βάρος τους της υποχρεώσεως να εγκαταλείψουν αμέσως το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 6, 10, 11 και 24 της οδηγίας 2008/115 ορίζουν τα ακόλουθα:
 - «(2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004 ζήτησε την καθιέρωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής απομάκρυνσης και επαναπατρισμού, με βάση κοινούς κανόνες, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να επιστρέφουν με ανθρώπινους όρους και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους.
- [...]
- (6) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε η παύση της παράνομης παραμονής υπηκόων τρίτων χωρών να διενεργείται με δίκαιη και διαφανή διαδικασία. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ, οι αποφάσεις δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να λαμβάνονται κατά

περίπτωση και να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια που να συνεπάγονται ότι η εκτίμηση θα πρέπει να υπερβαίνει το απλό γεγονός της παράνομης διαμονής. Όταν χρησιμοποιούν τυποποιημένα έντυπα για τις αποφάσεις περί επιστροφής, κυρίως αποφάσεις επιστροφής και, εάν εκδοθούν, αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου και αποφάσεις απομάκρυνσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν αυτή την αρχή και να συμμορφώνονται πλήρως με όλες τις εφαρμοστέες διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

[...]

(10) Εφόσον δεν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι αυτό θα υπονόμει τους στόχους της διαδικασίας επιστροφής, θα ήταν προτιμότερη η οικειοθελής επιστροφή παρά η αναγκαστική, και θα πρέπει να προβλέπεται σχετική προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης. Παράταση της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης θα πρέπει να προβλέπεται όταν κρίνεται απαραίτητη λόγω των ιδιαιτέρων συνθηκών μιας συγκεκριμένης περίπτωσης.[...]

(11) Θα πρέπει να θεσπισθεί ένα σύνολο ελάχιστων κοινών νομικών εγγυήσεων όσον αφορά τις αποφάσεις επιστροφής, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των συμφερόντων των ενδιαφερομένων.[...]

[...]

(24) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη [των] Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2008/115, με τίτλο «Αντικείμενο», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, ως γενικές αρχές του κοινοτικού και του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.»

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους παρανόμως διαμένοντες στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόους τρίτης χώρας.»

6 Κατά το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

4. “απόφαση επιστροφής”: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία κηρύσσεται ή αναφέρεται ως παράνομη η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλεται ή αναφέρεται υποχρέωση επιστροφής·

[...]

8. “οικειοθελής αναχώρηση”: η τήρηση της υποχρέωσης επιστροφής εντός της προθεσμίας που ορίζεται για τον σκοπό αυτό στην απόφαση επιστροφής·

[...]».

- 7 Το άρθρο 4 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Ευνοϊκότερες διατάξεις», ορίζει στην παράγραφο του 3 τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζονται, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι συμβατές με την παρούσα οδηγία.»

- 8 Το άρθρο 5 της οδηγίας 2008/115, με τίτλο «Μη επαναπροώθηση, βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού, οικογενειακή ζωή και κατάσταση της υγείας», ορίζει τα εξής:

«Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη:

- α) τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού,
 - β) την οικογενειακή ζωή,
 - γ) την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας,
- και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.»

- 9 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπηκόους τρίτης χώρας που διαμένουν παράνομα στο έδαφός τους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 5.

2. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους και διαθέτουν έγκυρο τίτλο διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής και έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος, υποχρεούνται να μεταβαίνουν αμέσως στο έδαφος αυτού του άλλου κράτους μέλους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του υπηκόου τρίτης χώρας με την παρούσα απαίτηση ή όταν η άμεση αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας απαιτείται από λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης, εφαρμόζεται η παράγραφος 1.»

- 10 Το άρθρο 7 της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Η απόφαση περί επιστροφής προβλέπει κατάλληλο χρονικό διάστημα για την οικειοθελή αναχώρηση που κυμαίνεται μεταξύ επτά και τριάντα ημερών, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 4. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν, στην εθνική τους νομοθεσία, ότι το χρονικό αυτό διάστημα χορηγείται μόνο κατόπιν αιτήσεως του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας. Εν τοιαύτη περιπτώσει, τα κράτη μέλη ενημερώνουν τους ενδιαφερομένους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής τέτοιας αίτησης.

Το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο δεν αποκλείει τη δυνατότητα των υπηκόων τρίτων χωρών να αναχωρήσουν νωρίτερα.

2. Εφόσον απαιτείται, τα κράτη μέλη μπορούν να παρατείνουν την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης για κατάλληλο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, όπως τη διάρκεια της παραμονής, την ύπαρξη παιδιών που φοιτούν σε σχολείο και την ύπαρξη άλλων οικογενειακών και κοινωνικών δεσμών.

3. Ορισμένες υποχρεώσεις που στοχεύουν στην αποφυγή κινδύνου διαφυγής, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση κατάλληλης οικονομικής εγγύησης, η κατάθεση εγγράφων ή η υποχρέωση παραμονής σε ορισμένο μέρος, μπορούν να επιβάλλονται για όλη τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται για την οικειοθελή αναχώρηση.

4. Εάν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής, ή εάν αίτηση για νόμιμη παραμονή έχει απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη ή δολία, ή εάν το συγκεκριμένο πρόσωπο αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια, τα κράτη μέλη μπορούν να μη χορηγούν χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή μπορούν να χορηγούν χρονικό διάστημα κάτω των επτά ημερών.»

Το ολλανδικό δίκαιο

- 11 Δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 1, αρχή και στοιχείο d, του νόμου του 2000 περί αλλοδαπών (Vreemdelingenwet 2000), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των υποθέσεων της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος περί αλλοδαπών), ο αλλοδαπός ο οποίος κατά την άφιξή του τήρησε τις υποχρεώσεις στις οποίες υπόκειται ένα πρόσωπο κατά τη διέλευση των συνόρων επιτρέπεται να διαμείνει στις Κάτω Χώρες για χρονικό διάστημα που θα καθοριστεί με γενικό διοικητικό μέτρο, εφόσον δεν αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια.
- 12 Δυνάμει του άρθρου 61, παράγραφος 1, του νόμου αυτού, ο αλλοδαπός ο οποίος δεν έχει, ή δεν έχει πλέον, μόνιμη διαμονή οφείλει να εγκαταλείψει με δική του πρωτοβουλία τις Κάτω Χώρες εντός της προθεσμίας που ορίζει το άρθρο 62 του νόμου αυτού.
- 13 Κατά το άρθρο 62, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου, ο αλλοδαπός οφείλει, μετά την έκδοση εις βάρος του αποφάσεως περί επιστροφής, να εγκαταλείψει με δική του πρωτοβουλία τις Κάτω Χώρες εντός τεσσάρων εβδομάδων. Η διάταξη αυτή θεσπίστηκε για τη μεταφορά στο ολλανδικό δίκαιο του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/115.
- 14 Δυνάμει του άρθρου 62, παράγραφος 2, του ίδιου νόμου, ο Staatssecretaris δύναται να συντμήσει την ισχύουσα για τον αλλοδαπό προθεσμία της παραγράφου 1 ή, κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, να αποφασίσει ότι ο αλλοδαπός οφείλει να εγκαταλείψει αμέσως τις Κάτω Χώρες, εάν:
 - a. υφίσταται κίνδυνος διαφυγής του αλλοδαπού από την εποπτεία,
 - b. η αίτηση του αλλοδαπού για χορήγηση άδειας διαμονής ή για παράταση της διάρκειας ισχύος άδειας διαμονής απορρίφθηκε ως προδήλως αβάσιμη ή λόγω της παροχής ανακριβών ή ελλιπών πληροφοριών,
 - c. ο αλλοδαπός αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια.
- 15 Το άρθρο 62, παράγραφος 2, του νόμου περί αλλοδαπών θεσπίστηκε για τη μεταφορά στο ολλανδικό δίκαιο του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115.
- 16 Κατά το άρθρο 62a, παράγραφος 1, του νόμου περί αλλοδαπών, ο Staatssecretaris γνωστοποιεί γραπτώς στον αλλοδαπό που δεν είναι πολίτης της Ένωσης και δεν έχει πλέον νόμιμη διαμονή, την υποχρέωσή του να εγκαταλείψει με δική του πρωτοβουλία τις Κάτω Χώρες καθώς και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή.
- 17 Από τις 9 Φεβρουαρίου 2012, η παράγραφος A3/3 της εγκυκλίου του 2000 περί αλλοδαπών (Vreemdelingencirculaire 2000, στο εξής: εγκύκλιος περί αλλοδαπών) ορίζει ότι, βάσει του άρθρου 62, παράγραφος 2, του νόμου περί αλλοδαπών, η προθεσμία αναχώρησης δύναται να συντμηθεί ή να μη χορηγηθεί, εάν ο αλλοδαπός αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια. Κατά την εν λόγω παράγραφο A3/3, ως κίνδυνος για τη δημόσια τάξη θεωρείται κάθε πρόσωπο το οποίο είναι ύποπτο ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα. Η αποδοχή προτάσεως συνδιαλλαγής σε υπόθεση που αφορά ποινικό αδίκημα θεωρείται, επίσης, κίνδυνος για τη δημόσια τάξη. Η ύπαρξη υπόνοιας πρέπει να είναι δυνατό να επιβεβαιωθεί από τον αστυνομικό διευθυντή.

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Τα πραγματικά περιστατικά που αφορούν τον Z. Zh.

- 18 Ο Z. Zh., υπήκοος τρίτης χώρας, συνελήφθη στις 8 Ιουνίου 2011 στο αεροδρόμιο Schiphol (Κάτω Χώρες), διερχόμενος με προορισμό τον Καναδά, διότι ταξίδευε με πλαστό ταξιδιωτικό έγγραφο. Με απόφαση του politierechter te Haarlem (πταισματοδικείο του Haarlem) της 21ης Ιουνίου 2011, καταδικάστηκε βάσει του άρθρου 231, παράγραφος 2, του ολλανδικού ποινικού κώδικα (Wetboek van Strafrecht) σε στερητική της ελευθερίας ποινή δύο μηνών λόγω κατοχής ταξιδιωτικού εγγράφου, το οποίο γνώριζε ότι ήταν πλαστό. Με απόφαση της 4ης Αυγούστου 2011, ο Staatssecretaris διέταξε τον Z. Zh. να εγκαταλείψει αμέσως το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μετά την έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής, ο Z. Zh. τέθηκε, στις 5 Αυγούστου 2011, υπό κράτηση με σκοπό την απομάκρυνση, δυνάμει του άρθρου 59, παράγραφος 1, αρχή και στοιχείο α, του νόμου περί αλλοδαπών.
- 19 Με απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2011, ο Staatssecretaris απέρριψε τη διοικητική ένσταση που είχε ασκήσει ο Z. Zh. κατά της αποφάσεως περί επιστροφής της 4ης Αυγούστου 2011, στηριζόμενος στο γεγονός ότι το αδίκημα που είχε τελέσει επιβάλλει να μην του χορηγηθεί προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως. Με απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2011, το Rechtbank's-Gravenhage (Πρωτοδικείο Χάγης) κήρυξε αβάσιμη την προσφυγή που είχε ασκήσει ο ενδιαφερόμενος κατά της αποφάσεως αυτής.
- 20 Κατά το Rechtbank's-Gravenhage, καθόσον ο Z. Zh. διέμενε παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, δεν είχε κανένα δεσμό με πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιπλέον είχε καταδικαστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή δύο μηνών λόγω κατοχής ταξιδιωτικού εγγράφου το οποίο γνώριζε ότι ήταν πλαστό, ο Staatssecretaris έκρινε βασίμως ότι ο ενδιαφερόμενος αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115. Καίτοι το Rechtbank's-Gravenhage επισήμανε ότι η διαπίστωση αυτή δεν ήταν ικανή να απαλλάξει τον Staatssecretaris από την υποχρέωση να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν είχε χορηγηθεί στον Z. Zh. προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως, το δικαστήριο αυτό έκρινε, εντούτοις, ότι οι περιστάσεις που είχε προβάλει ο ενδιαφερόμενος, δεν δικαιολογούσαν την εκ μέρους του Staatssecretaris απόκλιση από την αρχή κατά την οποία δεν χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως εάν υφίσταται κίνδυνος για τη δημόσια τάξη.
- 21 Ο Z. Zh. άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του Rechtbank's-Gravenhage ενώπιον του Raad van State (Συμβουλίου Επικρατείας).
- 22 Στις 14 Δεκεμβρίου 2011, το επιβληθέν στον Z. Zh. μέτρο κρατήσεως ήρθη διότι αυτός απομακρύνθηκε.

Τα πραγματικά περιστατικά που αφορούν τον I. O.

- 23 Ο I. O., υπήκοος τρίτης χώρας, εισήλθε στις Κάτω Χώρες στις 16 Ιανουαρίου 2011 με θεώρηση για σύντομη διαμονή διάρκειας 21 ημερών. Στις 23 Νοεμβρίου 2011, ο I. O. συνελήφθη βάσει των άρθρων 300, παράγραφος 1, και 304, παράγραφος 1, του ολλανδικού ποινικού κώδικα λόγω υπόνοιας ασκήσεως ενδοοικογενειακής βίας σε βάρος γυναίκας. Με απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2011, ο Staatssecretaris διέταξε τον I. O. να εγκαταλείψει αμέσως το έδαφος της Ένωσης. Την ίδια ημέρα ο ενδιαφερόμενος τέθηκε υπό κράτηση.
- 24 Με απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2012, ο Staatssecretaris απέρριψε ως απαράδεκτη και επικουρική ως αβάσιμη τη διοικητική ένσταση του I. O. κατά της αποφάσεως της 24ης Νοεμβρίου 2011. Ο Staatssecretaris στηρίχθηκε στο γεγονός ότι ο I. O. είχε συλληφθεί στις 23 Νοεμβρίου 2011 βάσει των άρθρων 300, παράγραφος 1, και 304, παράγραφος 1, του ολλανδικού ποινικού κώδικα λόγω υπόνοιας

ασκήσεως ενδοοικογενειακής βίας σε βάρος γυναίκας. Ο Staatssecretaris έκρινε, συνεπώς, ότι ο I. O. αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 και ότι, για τον λόγο αυτό, δεν μπορούσε να του χορηγηθεί καμία προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως.

- 25 Με διάταξη της 1ης Φεβρουαρίου 2012, ο *voorzieningenrechter van de Rechtbank 's-Gravenhage* (δικαστής ασφαλιστικών μέτρων του Πρωτοδικείου Χάγης) έκρινε βάσιμη την προσφυγή που είχε ασκήσει ο I. O. κατά της αποφάσεως του Staatssecretaris της 17ης Ιανουαρίου 2012, ακύρωσε την απόφαση αυτή και κάλεσε τον Staatssecretaris να εκδώσει νέα απόφαση λαμβάνοντας υπόψη την εν λόγω διάταξη. Ειδικότερα, το δικαστήριο αυτό έκρινε, πρώτον, ότι ο I. O. είχε έννομο συμφέρον να ζητήσει την έκδοση αποφάσεως επί της ασκηθείσας διοικητικής ενστάσεως και ότι εσφαλμένως ο Staatssecretaris είχε κρίνει απαράδεκτη την ένσταση αυτή. Δεύτερον, το εν λόγω δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, καθόσον δεν υπάρχουν γενικές οδηγίες περί συντήσεως της προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως για λόγους δημοσίας τάξεως, ο Staatssecretaris δεν είχε αιτιολογήσει επαρκώς τον λόγο για τον οποίο ο I. O. αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη. Συγκεκριμένα, κατά το δικαστήριο αυτό, η έκθεση συμβάντων, η οποία επισήμαινε, κατ' ουσίαν, ότι ο I. O. είχε συλληφθεί λόγω ασκήσεως βίας, δεν αρκούσε για να γίνει δεκτό ότι η δημόσια τάξη δικαιολογούσε τη μη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως. Συναφώς, το *Rechtbank 's-Gravenhage* έλαβε, επίσης, υπόψη το γεγονός ότι ο Staatssecretaris δεν είχε στη διάθεσή του κανένα στοιχείο που να τεκμηριώνει την προσαπτόμενη στον I. O. άσκηση βίας.
- 26 Ο Staatssecretaris άσκησε έφεση κατά της διατάξεως αυτής του *voorzieningenrechter van de Rechtbank 's-Gravenhage* ενώπιον του *Raad van State*.
- 27 Στις 23 Φεβρουαρίου 2012, το επιβληθέν στον I. O. μέτρο κρατήσεως ήρθη διότι αυτός απομακρύνθηκε.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

- 28 Το αιτούν δικαστήριο συνεκδίκασε τις υποθέσεις των Z. Zh. και I. O. σε κοινή συνεδρίαση που διεξήχθη ενώπιόν του στις 10 Ιουλίου 2013.
- 29 Το εν λόγω δικαστήριο παρατηρεί ότι η οδηγία 2008/115 δεν περιέχει κανέναν ορισμό της έννοιας του προβλεπομένου στο άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής «κινδύνου για τη δημόσια τάξη» και προσθέτει ότι το ιστορικό της διαμορφώσεως της έννοιας αυτής δεν παρέχει καμία σχετική με το περιεχόμενό της ένδειξη. Επισημαίνει δε ότι, καθόσον η διάταξη αυτή δεν περιέχει επίσης καμιά ρητή παραπομπή στο δικαιο των κρατών μελών, η εν λόγω έννοια πρέπει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις *Ekro*, 327/82, EU:C:1984:11, σκέψη 11, και *Brouwer*, C-355/11, EU:C:2012:353, σκέψη 36), να ερμηνεύεται αυτοτελώς και με ενιαίο τρόπο, σύμφωνα με τη συνήθη χρήση της στην καθημερινή γλώσσα και λαμβανομένων υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου χρησιμοποιείται και των σκοπών που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος.
- 30 Το αιτούν δικαστήριο συνάγει εκ των ανωτέρω ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο Staatssecretaris, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να ορίσουν συνολικώς το περιεχόμενο της προβλεπόμενης στο άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έννοιας του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη», αποκλειστικώς βάσει της εθνικής νομοθεσίας.
- 31 Το δικαστήριο αυτό παρατηρεί ότι, βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158, σ. 77, και διορθωτικό ΕΕ 2004,

- L 229, σ. 35), του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ΕΕ 2004, L 16, σ. 44), και του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ΕΕ L 251, σ. 12), ένα κράτος μέλος δύναται, για λόγους δημοσίας τάξεως, να περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή πολίτη της Ένωσης ή μελών της οικογένειάς του, να αρνείται την παροχή του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος, να απορρίπτει αίτηση εισόδου και διαμονής μέλους της οικογένειας πολίτη της Ένωσης και να ανακαλεί ή να αρνείται να ανανεώσει άδεια διαμονής μέλους της οικογένειας αυτής. Επισημαίνει, εντούτοις, ότι η έννοια των «λόγων δημοσίας τάξεως» ερμηνεύεται διαφορετικά σε καθεμιά από τις ανωτέρω οδηγίες, καθόσον ποικίλλουν τα στοιχεία που τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη κατά την εκτίμηση της έννοιας αυτής.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, εξάλλου, ότι ο σκοπός, το πλαίσιο και το γράμμα των εν λόγω οδηγιών διαφέρουν ουσιωδώς από τον σκοπό, το πλαίσιο και το γράμμα της οδηγίας 2008/115. Συγκεκριμένα, ενώ οι οδηγίες 2004/38, 2003/109 και 2003/86 αφορούν τη νόμιμη διαμονή στην Ένωση των πολιτών της και των μελών της οικογένειάς τους, καθώς και των επί μακρόν διαμενόντων και των μελών της οικογένειάς τους, η οδηγία 2008/115 έχει ως αντικείμενο την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους της Ένωσης. Η μη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως σε υπηκόους τρίτης χώρας, ως προς τους οποίους έχει ήδη διαπιστωθεί ότι διαμένουν παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, συνιστά, κατά το δικαστήριο αυτό, λιγότερο επαχθές μέτρο από απόφαση η οποία επάγεται τη μη χορήγηση, τον περιορισμό ή την παύση άδειας διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους βάσει των οδηγιών 2004/38, 2003/109 και 2003/86.
- 33 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά συνεπώς ότι, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών διαφορών που υφίστανται μεταξύ των εν λόγω τριών οδηγιών, αφενός, και της οδηγίας 2008/115, αφετέρου, η ερμηνεία της έννοιας της δημοσίας τάξεως στο πλαίσιο των οδηγιών 2004/38, 2003/109 και 2003/86 δεν μπορεί να αποτελέσει βάση για την ερμηνεία της έννοιας της δημοσίας τάξεως στο πλαίσιο της επίμαχης στις υποθέσεις της κύριας δίκης οδηγίας.
- 34 Ειδικότερα, το δικαστήριο αυτό εκτιμά ότι η περιεχόμενη στο άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έννοια του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη» μπορεί να ερμηνευθεί ευρύτερα από την περιεχόμενη στις οδηγίες 2004/38, 2003/109 και 2003/86 έννοια των «λόγων δημοσίας τάξεως», με συνέπεια η απλή υπόνοια ότι υπήκοος τρίτης χώρας έχει τελέσει πράξη που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα να αρκεί για να θεμελιωθεί ότι ο υπήκοος αυτός αποτελεί «κίνδυνο για τη δημόσια τάξη» κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115. Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των αμφιβολιών που έχει ως προς το ζήτημα αυτό, το εν λόγω δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει εάν η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνεύεται κατ' αυτόν τον τρόπο ή εάν απαιτείται η έκδοση αμετάκλητης καταδικαστικής αποφάσεως εις βάρος του συγκεκριμένου προσώπου.
- 35 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, επίσης, να διευκρινιστεί ποιες άλλες περιστάσεις, εκτός από το γεγονός ότι υπήκοος τρίτης χώρας είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από την εθνική αρχή, όταν εξετάζει εάν ο υπήκοος αυτός αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115.
- 36 Συναφώς, το δικαστήριο αυτό διευκρινίζει ότι ο Z. Zh., κατά την ακρόασή του στο πλαίσιο της θέσεώς του υπό κράτηση με σκοπό την απομάκρυνσή του, δήλωσε ότι ήταν απλώς διερχόμενος με προορισμό τον Καναδά και ότι ουδέποτε είχε πρόθεση να διαμείνει στο έδαφος των Κάτω Χωρών. Ο I. O. υποστήριξε, στο πλαίσιο της προσφυγής που άσκησε, ότι κακώς δεν έγινε εξατομικευμένη στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων όσον αφορά την ύπαρξη κινδύνου για τη δημόσια τάξη. Το εν λόγω δικαστήριο είναι της γνώμης ότι θα μπορούσε ενδεχομένως να συναχθεί από την απόφαση El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268), από την οδηγία 2008/115, καθώς και από τις οδηγίες 2003/109

και 2003/86 ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη περιστάσεις όπως η φύση και η σοβαρότητα του ποινικού αδικήματος βάσει του εθνικού δικαίου, ο χρόνος που παρήλθε από την τέλεση του αδικήματος αυτού και η πρόθεση του ενδιαφερομένου να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης.

37 Κατά το δικαστήριο αυτό, η έκβαση των διαφορών των οποίων έχει επιληφθεί εξαρτάται, συνεπώς, από την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115.

38 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αποτελεί υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2008/115], για τον λόγο και μόνον ότι είναι ύποπτος για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα ή απαιτείται προς τούτο να έχει καταδικαστεί [από ποινικό δικαστή] για την τέλεση της πράξεως αυτής και πρέπει, στη δεύτερη περίπτωση, η καταδίκη αυτή να έχει καταστεί αμετάκλητη;

2) Μήπως, κατά την εξέταση του ζητήματος εάν υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2008/115], ασκούν επιρροή, εκτός της υπόνοιας ή της καταδίκης, και άλλα γεγονότα και περιστάσεις της υποθέσεως, όπως η σοβαρότητα και η φύση της πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα, ο χρόνος που παρήλθε και η πρόθεση του συγκεκριμένου προσώπου;

3) Μήπως τα γεγονότα και οι περιστάσεις της υποθέσεως που έχουν σημασία για την εξέταση του [δευτέρου ερωτήματος], ασκούν επιρροή και στο πλαίσιο της παρεχόμενης από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2008/115] δυνατότητας επιλογής, στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια της εν λόγω παραγράφου του άρθρου αυτού, μεταξύ, αφενός, της μη χορηγήσεως προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως και, αφετέρου, χορηγήσεως προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως μικρότερης των επτά ημερών;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

39 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική πρακτική κατά την οποία υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους θεωρείται ότι αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για τον λόγο και μόνον ότι είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα. Ζητείται, επίσης, να διευκρινιστεί, σε περίπτωση που θεωρηθεί απαραίτητη η ποινική καταδίκη, εάν η εν λόγω καταδίκη πρέπει να έχει καταστεί αμετάκλητη.

40 Εν προκειμένω, από τα στοιχεία που προσκόμισε η Ολλανδική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι, κατά τον χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών στις υποθέσεις της κύριας δίκης, η πρακτική του Staatssecretaris συνίστατο στο να ακολουθεί την άποψη την οποία εκφράζει πλέον, κατ' ουσίαν, η εγκύκλιος περί αλλοδαπών, η οποία προβλέπει, όπως προκύπτει από τη σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως, ότι κάθε υπόνοια που επιβεβαιώνεται από τον αστυνομικό διευθυντή ή κάθε καταδίκη για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα θεωρείται κίνδυνος για τη δημόσια τάξη.

- 41 Πρέπει, κατ' αρχάς, να παρατηρηθεί ότι η έννοια του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη» δεν περιλαμβάνεται στις έννοιες που ορίζει το άρθρο 3 της οδηγίας 2008/115, ούτε ορίζεται σε άλλες διατάξεις της οδηγίας αυτής.
- 42 Κατά πάγια νομολογία, ο προσδιορισμός της σημασίας και του περιεχομένου εκφράσεων ως προς τις οποίες το δίκαιο της Ένωσης δεν παρέχει κανέναν ορισμό πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το σύνηθες νόημά τους στην καθημερινή γλώσσα, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη το πλαίσιο εντός του οποίου αυτές χρησιμοποιούνται και τους σκοπούς που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελούν τμήμα. Όταν οι εκφράσεις αυτές περιλαμβάνονται σε διάταξη που συνιστά παρέκκλιση από αρχή, πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς. Εξάλλου, το προοίμιο μιας πράξεως της Ένωσης μπορεί να διευκρινίζει το περιεχόμενό της (βλ., συναφώς, απόφαση Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, σκέψη 17 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 43 Συνεπώς πρέπει να επισημανθεί κατ' αρχάς ότι, στο κεφάλαιο II, το οποίο επιγράφεται «Παύση της παράνομης παραμονής», η οδηγία 2008/115 ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες παύει η παράνομη παραμονή των υπηκόων τρίτων χωρών που βρίσκονται στο έδαφος κράτους μέλους. Οι διατάξεις του άρθρου 7 της οδηγίας αυτής περί οικειοθελούς αναχώρησης των εν λόγω υπηκόων έπονται των διατάξεων του άρθρου 6, το οποίο αφορά την απόφαση περί επιστροφής.
- 44 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας 2008/115 πρέπει να δίνεται προτεραιότητα, με την επιφύλαξη εξαιρέσεων, στην οικειοθελή εκτέλεση της υποχρέωσης που απορρέει από την απόφαση περί επιστροφής, δεδομένου ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει ότι η εν λόγω απόφαση προβλέπει κατάλληλο χρονικό διάστημα για την οικειοθελή αναχώρηση που κυμαίνεται από επτά έως τριάντα ημέρες (βλ. απόφαση El Dridi, C-61/11, EU:C:2011:268, σκέψη 36).
- 45 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/115, εφόσον είναι αναγκαίο, τα κράτη μέλη παρατείνουν την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης για κατάλληλο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε περιπτώσεως, όπως τη διάρκεια της παραμονής, την ύπαρξη παιδιών που φοιτούν σε σχολείο και την ύπαρξη άλλων οικογενειακών και κοινωνικών δεσμών.
- 46 Το άρθρο 7, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι μόνον υπό ειδικές περιστάσεις, όπως η ύπαρξη κινδύνου για τη δημόσια τάξη, μπορούν τα κράτη μέλη να χορηγούν προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης μικρότερη των επτά ημερών ή να μη χορηγούν την εν λόγω προθεσμία (βλ., συναφώς, απόφαση El Dridi, C-61/11, EU:C:2011:268, σκέψη 37). Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεών της, για να μπορέσει να επικαλεστεί την παρέκκλιση που προβλέπει η διάταξη αυτή λόγω της ύπαρξης κινδύνου για τη δημόσια τάξη, το κράτος μέλος πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο αποτελεί πράγματι έναν τέτοιο κίνδυνο.
- 47 Στη συνέχεια, προβλέποντας ότι τα κράτη μέλη οφείλουν, κατ' αρχήν, να χορηγούν προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης στους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτης χώρας, το άρθρο 7 της οδηγίας 2008/115 έχει, μεταξύ άλλων, σκοπό να διασφαλίσει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υπηκόων αυτών κατά την εκτέλεση αποφάσεως περί επιστροφής, η οποία έχει ληφθεί δυνάμει του άρθρου 6 της οδηγίας αυτής. Πράγματι, κατά το άρθρο 79, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, ο σκοπός που επιδιώκει η εν λόγω οδηγία είναι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις της 2 και 11, η καθιέρωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής απομακρύνσεως και επαναπατρισμού, με βάση κοινούς κανόνες και ενιαίες νομικές εγγυήσεις, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να επαναπατριζονται με ανθρώπινους όρους και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους (βλ. απόφαση Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψη 38).
- 48 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι, αν και οι τα κράτη μέλη παραμένουν κατ' ουσίαν ελεύθερα να καθορίζουν τις απαιτήσεις δημοσίας τάξεως σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες τους, οι οποίες ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με το κράτος μέλος και τη χρονική περίοδο, εντούτοις οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται στενά στο πλαίσιο της Ένωσης, και ιδίως ως δικαιολογητικός λόγος για

παρέκλιση από υποχρέωση η οποία αποβλέπει στη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών κατά την απομάκρυνσή τους από την Ένωση, πράγμα που σημαίνει ότι το περιεχόμενό τους δεν μπορεί να καθορίζεται μονομερώς από κάθε κράτος μέλος χωρίς τον έλεγχο των οργάνων της Ένωσης (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση *Gaydarov*, C-430/10, EU:C:2011:749, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 49 Τέλος, κατά την αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας 2008/115, τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε να θέτουν τέρμα στην παράνομη παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών κατόπιν δίκαιης και διαφανούς διαδικασίας. Αυτή η αιτιολογική σκέψη ορίζει επίσης ότι, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, οι αποφάσεις που εκδίδονται δυνάμει της οδηγίας αυτής πρέπει να λαμβάνονται κατά περίπτωση και να βασιζονται σε αντικειμενικά κριτήρια, και τούτο συνεπάγεται ότι λαμβάνονται υπόψη και άλλοι παράγοντες πέραν απλώς του γεγονότος της παράνομης παραμονής (βλ. απόφαση *Mahdi*, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψη 40). Ειδικότερα, όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να διασφαλίζεται κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων της διαδικασίας επιστροφής που καθιερώνει η εν λόγω οδηγία, συμπεριλαμβανομένου του σταδίου της αποφάσεως περί επιστροφής, στο πλαίσιο του οποίου το οικείο κράτος μέλος οφείλει να αποφασίσει σχετικά με τη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας αυτής (βλ., συναφώς, απόφαση *El Dridi*, C-61/11, EU:C:2011:68, σκέψη 41).
- 50 Συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτό ότι ένα κράτος μέλος οφείλει να εκτιμά τον «κίνδυνο για τη δημόσια τάξη», κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115, κατά περίπτωση, προκειμένου να εξακριβώσει εάν η προσωπική συμπεριφορά του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας συνιστά πραγματικό και ενεστώτα κίνδυνο για τη δημόσια τάξη. Όταν το κράτος μέλος στηρίζεται σε γενική πρακτική ή σε οποιοδήποτε τεκμήριο για τη διαπίστωση ενός τέτοιου κινδύνου χωρίς να λαμβάνει δεόντως υπόψη την προσωπική συμπεριφορά του υπηκόου και τον κίνδυνο που η συμπεριφορά αυτή εγκυμονεί για τη δημόσια τάξη, το κράτος μέλος αθετεί την υποχρέωση εξατομικευμένης εξετάσεως της επίμαχης περιπτώσεως και παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το γεγονός ότι υπήκοος τρίτης χώρας είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα δεν μπορεί, αυτό καθ' εαυτό, να δικαιολογήσει την εκτίμηση ότι ο υπήκοος αυτός αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115.
- 51 Πρέπει, εντούτοις, να διευκρινιστεί ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να διαπιστώσει την ύπαρξη κινδύνου για τη δημόσια τάξη σε περίπτωση ποινικής καταδίκης, ακόμη κι αν αυτή δεν έχει καταστεί αμετάκλητη, όταν η καταδίκη αυτή, εκτιμώμενη από κοινού με άλλες περιστάσεις που αφορούν την κατάσταση του συγκεκριμένου προσώπου, δικαιολογεί τη διαπίστωση αυτή. Το γεγονός ότι μια ποινική καταδίκη δεν έχει καταστεί αμετάκλητη δεν εμποδίζει, συνεπώς, το κράτος μέλος να επικαλεστεί την παρέκλιση του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115. Πράγματι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 65 των προτάσεών της, μια τέτοια προϋπόθεση δεν βρίσκει έρεισμα στο γράμμα της οδηγίας αυτής και θα αντέβαινε στον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στον καθορισμό ειδικής προθεσμίας προς οικειοθελή αναχώρηση, καθόσον θα υφίστατο σε πολλές περιπτώσεις ο κίνδυνος άπρακτης παρελεύσεως της προς τούτο προβλεπομένης προθεσμίας λόγω της διάρκειας των εθνικών ένδικων διαδικασιών.
- 52 Επιπροσθέτως η απλή υπόνοια ότι υπήκοος τρίτης χώρας έχει τελέσει πράξη η οποία κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα μπορεί από κοινού με άλλα στοιχεία που αφορούν τη συγκεκριμένη υπόθεση να θεμελιώσει την ύπαρξη κινδύνου για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115, καθόσον, όπως προκύπτει από τη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως, τα κράτη μέλη παραμένουν κατ' ουσίαν ελεύθερα να καθορίζουν τις απαιτήσεις δημοσίας τάξεως σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες τους, ούτε δε από το άρθρο 7 ούτε από οποιαδήποτε άλλη διάταξη της οδηγίας αυτής μπορεί να συναχθεί ότι είναι συναφώς αναγκαία η ποινική καταδίκη.

- 53 Συνεπώς, εν προκειμένω, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει εάν, όπως μάλλον προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, οι κρίσεις του Staatssecretaris στις περιπτώσεις των Z. Zh. και I. O., ότι καθένας εξ αυτών αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη των Κάτω Χωρών, στηρίζονταν, στην περίπτωση του Z. Zh., μόνο στο ότι είχε καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το ολλανδικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα και, στην περίπτωση του I. O., μόνο στο ότι ήταν ύποπτος τελέσεως ποινικού αδικήματος.
- 54 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική πρακτική κατά την οποία υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους θεωρείται ότι αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής για τον λόγο και μόνον ότι είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 55 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους και είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα, άλλα στοιχεία, όπως η φύση και η σοβαρότητα της πράξεως αυτής, ο χρόνος που παρήλθε από την τέλεσή της και το γεγονός ότι ο υπήκοος αυτός επρόκειτο να εγκαταλείψει το έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, όταν συνελήφθη από τις εθνικές αρχές, μπορούν να έχουν σημασία στο πλαίσιο εξετάσεως του ζητήματος εάν ο εν λόγω υπήκοος αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 56 Πρέπει, κατ' αρχάς, να επισημανθεί ότι τα στοιχεία που έχουν σημασία προκειμένου να καθοριστεί εάν υφίσταται κίνδυνος για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 δεν είναι ουσιωδώς τα ίδια με εκείνα που έχουν σημασία για την εκτίμηση της υπάρξεως κινδύνου διαφυγής κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, καθόσον η έννοια του «κινδύνου διαφυγής» διακρίνεται από αυτή του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη» (ως προς τον ορισμό του «κινδύνου διαφυγής» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, σκέψεις 65 έως 74).
- 57 Στη συνέχεια, όπως προκύπτει από τη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως, κατά την εκτίμηση του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη» κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115, απαιτείται κατά περίπτωση εκτίμηση προκειμένου να εξακριβωθεί εάν η προσωπική συμπεριφορά του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας αποτελεί πραγματικό και ενεστώτα κίνδυνο για τη δημόσια τάξη του οικείου κράτους μέλους.
- 58 Καίτοι είναι αληθές ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 δεν έχει διατυπωθεί κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις, καθόσον σε ορισμένες γίνεται χρήση του όρου «danger», ενώ σε άλλες χρησιμοποιείται ο όρος «risque», εν πάση περιπτώσει και λαμβανομένου υπόψη του συνήθους νοήματος των όρων «danger» και «risque» στην καθημερινή γλώσσα και υπό το πρίσμα του πλαισίου εντός του οποίου χρησιμοποιούνται και των σκοπών που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελούν τμήμα, όπως εκτίθενται στις σκέψεις 43 έως 49 της παρούσας αποφάσεως, οι όροι αυτοί πρέπει να εκληφθούν υπό την έννοια της απειλής.
- 59 Επιπροσθέτως, η συγκεκριμένη εκτίμηση των συμφερόντων που συνδέονται με τη διαφύλαξη της δημοσίας τάξεως κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 δεν συμπίπτει, κατ' ανάγκην, με τις εκτιμήσεις που αποτελούν τη βάση ποινικής καταδίκης (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, σκέψη 27).

- 60 Υπό τις συνθήκες αυτές πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έννοια του «κινδύνου για τη δημόσια τάξη», όπως προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας, προϋποθέτει, εν πάση περιπτώσει, εκτός της διασαλεύσεως της κοινωνικής τάξεως την οποία συνιστά κάθε παράβαση του νόμου, την ύπαρξη πραγματικής, ενεστώσας και αρκούντως σοβαρής απειλής κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Gaydarov, C-430/10, EU:C:2011:749, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 61 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι, στο πλαίσιο εκτιμήσεως της έννοιας αυτής, έχει σημασία κάθε πραγματικό ή νομικό στοιχείο που αφορά την κατάσταση του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας, το οποίο μπορεί να αποσαφηνίσει το ζήτημα εάν η προσωπική συμπεριφορά του συνιστά τέτοιου είδους απειλή.
- 62 Συνεπώς, στην περίπτωση υπηκόου που είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα, μεταξύ των στοιχείων που έχουν συναφώς σημασία συγκαταλέγονται η φύση και η σοβαρότητα της πράξεως αυτής καθώς και ο χρόνος που παρήλθε από την τέλεσή της.
- 63 Επιπροσθέτως, εν προκειμένω, από τη δικογραφία που διαβιβάστηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι ο Z. Zh. ήταν διερχόμενος από τις Κάτω Χώρες με προορισμό τον Καναδά όταν συνελήφθη από τις ολλανδικές αρχές. Το γεγονός ότι, όταν εντοπίστηκε, επρόκειτο να εγκαταλείψει το έδαφος του Βασιλείου των Κάτω Χωρών μπορεί να έχει σημασία προκειμένου να καθοριστεί εάν αποτελούσε, κατά τον χρόνο της εις βάρος του εκδόσεως της αποφάσεως περί επιστροφής, κίνδυνο για τη δημόσια τάξη του εν λόγω κράτους μέλους, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εκτιμήσει κάθε πραγματικό στοιχείο και, ειδικότερα, να αξιολογήσει τη βαρύτητα που πρέπει να αποδώσει στο εν λόγω γεγονός στο πλαίσιο της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί.
- 64 Στην περίπτωση του I. O., από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι ο Staatssecretaris δεν είχε στη διάθεσή του κανένα στοιχείο το οποίο να θεμελιώνει την προσαπτόμενη στον ενδιαφερόμενο άσκηση βίας. Το γεγονός αυτό έχει σημασία προκειμένου να εκτιμηθεί εάν ο ενδιαφερόμενος αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115, καθόσον το εν λόγω γεγονός αφορά την αξιοπιστία της υπόνοιας τελέσεως της πράξεως που προσάπτεται στον I. O. και δύναται, συνεπώς, να αποσαφηνίσει το ζήτημα εάν η προσωπική συμπεριφορά του αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη των Κάτω Χωρών κατά τον χρόνο της εις βάρος του εκδόσεως της αποφάσεως περί επιστροφής.
- 65 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους και είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα, άλλα στοιχεία, όπως η φύση και η σοβαρότητα της πράξεως αυτής, ο χρόνος που παρήλθε από την τέλεσή της και το γεγονός ότι ο υπήκοος αυτός επρόκειτο να εγκαταλείψει το έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους όταν συνελήφθη από τις εθνικές αρχές, μπορούν να έχουν σημασία στο πλαίσιο εξετάσεως του ζητήματος εάν ο εν λόγω υπήκοος αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής. Στο πλαίσιο της εξετάσεως αυτής έχει επίσης, ενδεχομένως, σημασία κάθε στοιχείο που αφορά το βάσιμο της υπόνοιας τελέσεως του ποινικού αδικήματος το οποίο προσάπτεται στον οικείο υπήκοο τρίτης χώρας.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 66 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι για τη χρήση της παρεχόμενης από τη διάταξη αυτή δυνατότητας μη χορηγήσεως προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως, όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, απαιτείται νέα εξέταση των στοιχείων που έχουν ήδη εξεταστεί για τη διαπίστωση της υπάρξεως του κινδύνου αυτού.
- 67 Εν προκειμένω, η Ολλανδική Κυβέρνηση εξηγεί ότι, στην πράξη, η διαπίστωση κινδύνου για τη δημόσια τάξη αποτελεί, κατά κανόνα, για τις αρμόδιες εθνικές αρχές λόγω μη χορηγήσεως στον συγκεκριμένο υπήκοο προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως, αλλά οι αρχές αυτές μπορούν να αποκλίνουν από τον κανόνα αυτό στην περίπτωση που οι συγκεκριμένες περιστάσεις της υποθέσεως το δικαιολογούν, όποτε και χορηγείται προθεσμία 28 ημερών.
- 68 Πρέπει, κατ' αρχάς, να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη «μπορούν να μη χορηγούν χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή μπορούν να χορηγούν χρονικό διάστημα κάτω των επτά ημερών», χωρίς εντούτοις να διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται η επιλογή αυτή.
- 69 Στη συνέχεια, όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, από το δικαίωμα ακροάσεως πριν από την έκδοση αποφάσεως περί επιστροφής απορρέει η υποχρέωση των αρμοδίων εθνικών αρχών να επιτρέπουν στον ενδιαφερόμενο να εκφράσει την άποψή του σχετικά με τις λεπτομέρειες του τρόπου επιστροφής του, δηλαδή την προθεσμία αναχωρήσεως και τον οικειοθελή ή καταναγκαστικό χαρακτήρα της επιστροφής (βλ. απόφαση *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, σκέψη 51). Επιπροσθέτως, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 2, 6, 11 και 24 της οδηγίας 2008/115, καθώς και από το άρθρο της 5, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της αναλογικότητας, οι αποφάσεις που εκδίδονται βάσει της οδηγίας αυτής πρέπει να λαμβάνονται κατά περίπτωση και να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα του οικείου προσώπου.
- 70 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αρνείται αυτομάτως, διά κανονιστικής ρυθμίσεως ή πρακτικής, τη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως στην περίπτωση που το οικείο πρόσωπο αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη. Η ορθή άσκηση της δυνατότητας που προβλέπει συναφώς το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 απαιτεί να εξακριβώνεται κατά περίπτωση εάν η μη χορήγηση της εν λόγω προθεσμίας συνάδει προς τα θεμελιώδη δικαιώματα του προσώπου αυτού.
- 71 Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει κατά πόσον η ισχύουσα στις Κάτω Χώρες διαδικασία επιστροφής συνάδει προς τις απαιτήσεις που εκτίθενται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως.
- 72 Τέλος καίτοι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατ' αρχήν, να χορηγούν προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως στους υπηκόους τρίτης χώρας που αποτελούν αντικείμενο αποφάσεως περί επιστροφής δυνάμει του άρθρου 6 της οδηγίας 2008/115, προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υπηκόων αυτών κατά την εκτέλεση της ανωτέρω αποφάσεως, εντούτοις από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής καθώς και από την όλη οικονομία του άρθρου αυτού προκύπτει ότι σκοπός της προβλεπόμενης στην ανωτέρω παράγραφο 4 παρεκκλίσεως είναι επίσης η παροχή στο οικείο κράτος μέλος της δυνατότητας διαφυλάξεως της δημοσίας τάξεώς του.
- 73 Συνεπώς, όταν αποδεικνύεται, βάσει της εξετάσεως που πρέπει να διενεργείται όπως διευκρινίστηκε στο πλαίσιο του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, ότι ο ενδιαφερόμενος αποτελεί πραγματικό και ενεστώτα κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 προβλέπει τη δυνατότητα μη χορηγήσεως στον ενδιαφερόμενο προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως. Η ευχέρεια αυτή είναι συνέπεια της υπάρξεως του εν λόγω κινδύνου και μπορεί,

συνεπώς, τηρουμένων των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου, να χρησιμοποιηθεί από το οικείο κράτος μέλος, χωρίς να απαιτείται νέα εξέταση των στοιχείων που κρίθηκαν λυσιτελή για τη διαπίστωση της υπάρξεως του εν λόγω κινδύνου.

- 74 Κατόπιν των ανωτέρω, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να λαμβάνει υπόψη τα εν λόγω στοιχεία, τα οποία μπορεί, μεταξύ άλλων, να έχουν σημασία όταν το συγκεκριμένο κράτος μέλος εξετάζει εάν πρέπει να χορηγήσει προθεσμία οικειοθελούς αναχωρήσεως μικρότερη των επτά ημερών.
- 75 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι για τη χρήση της παρεχόμενης από τη διάταξη αυτή δυνατότητας μη χορηγήσεως προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως, όταν ο ενδιαφερόμενος αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, δεν απαιτείται νέα εξέταση των στοιχείων που έχουν ήδη εξεταστεί για τη διαπίστωση της υπάρξεως του κινδύνου αυτού. Κάθε συναφής κανονιστική ρύθμιση ή πρακτική κράτους μέλους πρέπει, εντούτοις, να διασφαλίζει ότι εξακριβώνεται κατά περίπτωση εάν η μη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως συνάδει προς τα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερομένου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 76 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόμπου που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική πρακτική κατά την οποία υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους θεωρείται ότι αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής για τον λόγο και μόνον ότι είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα.
- 2) Το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση υπηκόου τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους και είναι ύποπτος ή έχει καταδικαστεί για την τέλεση πράξεως που κατά το εθνικό δίκαιο αποτελεί ποινικό αδίκημα, άλλα στοιχεία, όπως η φύση και η σοβαρότητα της πράξεως αυτής, ο χρόνος που παρήλθε από την τέλεσή της και το γεγονός ότι ο υπήκοος αυτός επρόκειτο να εγκαταλείψει το έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, όταν συνελήφθη από τις εθνικές αρχές, μπορούν να έχουν σημασία στο πλαίσιο εξετάσεως του ζητήματος εάν ο εν λόγω υπήκοος αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής. Στο πλαίσιο της εξετάσεως αυτής έχει επίσης, ενδεχομένως, σημασία κάθε στοιχείο που αφορά το βάσιμο της υπόνοιας τελέσεως του ποινικού αδικήματος το οποίο προσάπτεται στον οικείο υπήκοο τρίτης χώρας.
- 3) Το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/115 έχει την έννοια ότι για τη χρήση της παρεχόμενης από τη διάταξη αυτή δυνατότητας μη χορηγήσεως προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως, όταν ο ενδιαφερόμενος αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, δεν απαιτείται νέα εξέταση των στοιχείων που έχουν ήδη εξεταστεί για τη διαπίστωση της υπάρξεως του κινδύνου αυτού. Κάθε συναφής κανονιστική ρύθμιση ή πρακτική κράτους

μέλους πρέπει, εντούτοις, να διασφαλίζει ότι εξακριβώνεται κατά περίπτωση εάν η μη χορήγηση προθεσμίας οικειοθελούς αναχωρήσεως συνάδει προς τα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερομένου.

(υπογραφές)